

Националне мањине у БиХ

Мисија ОЕБС-а у Босни и Херцеговини ради с органима власти и организацијама грађанског друштва, да би унаприједили политичко, економско и друштвено учешће 17 признатих националних мањина у Босни и Херцеговини.

Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине усвојила је Закон о заштити права припадника националних мањина, 2003. године. У Закону се наводи да ће БиХ штитити положај, равноправност и права 17 националних мањина, које живе у Босни и Херцеговини (БиХ): Албанаца, Црногораца, Чеха, Италијана, Јевреја, Мађара, Македонаца, Нијемаца, Пољака, Рома, Румуна, Руса, Русина, Словака, Словенаца, Турака и Украјинаца.

Закон представља кључни докуменат за националне мањине у БиХ, јер им даје право на заштиту њихових културних, религијских, образовних, друштвених, економских и политичких слобода, потреба и идентитета.

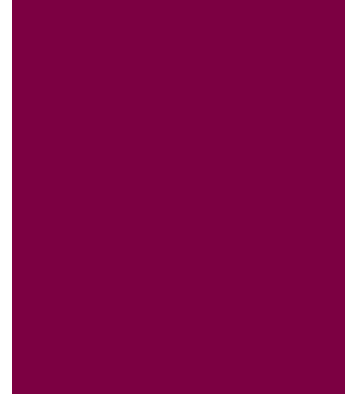
Мисија је наставила са заговарањем, и подржала Закон о заштити права припадника националних мањина у Републици Српској и Федерацији БиХ и упостављање и развој савјета националних мањина на државном и ентитетским нивоима. Тренутно, Мисија ради на свим нивоима власти, од нивоа локалне заједнице и општине до ентитетског и државног нивоа, да би унаприједила политичко, економско, и друштвено учешће националних мањина у БиХ. Особље Мисије на терену блиско сарађује са организацијама и удружењима националних мањина, ради укључивања у заједницу и покретања иницијатива у области образовања, као и у погледу других активности, ради заштите права националних мањина. Мисија посебан фокус ставља на Роме, као највећу и најмаргинализовану националну мањинску групу у БиХ.

Укључивање националних мањина кроз заједницу

У склопу активности на нивоу локалне заједнице, Мисија ради на повећању видљивости и утицаја националних мањина и других маргинализованих група; тренутно ове групе нису организоване и имају врло мало утицаја на јавни живот у својим заједницама. Рад Мисије се фокусира на развој и изградњу капацитета мрежа међу организацијама, да би маргинализоване групе биле адекватно представљене и са циљем развијања платформе заговарања за њихове потребе. Поред подстицања развоја ових мрежа, Мисија ради на изградњи капацитета организација националних мањина, да би оне утврдиле које су то потребе заједнице и развиле вјештине лобирања за неопходне ресурсе и услуге. Кроз програм: *Учешће грађана у заједници*, Мисија такође ради на приступу запошљавању кроз циљну изградњу капацитета и координацију с установама за запошљавање.

Националне мањине и образовање

Уз подршку ОЕБС-овог високог комесара за националне мањине, припремљен је наставни материјал (приручник за ученике и водич за наставнике) о култури, баштини, поријеклу и традицији националних мањина у БиХ, у току 2008. и 2009. године, да би се више сазнало о богатству разноликости у БиХ. У току 2010. године, Мисија је започела пројекат, под називом: *Каледоскоп* да би помогла младим људима да боље разумеју припаднике националних мањина и представила „остале“ као дио свакодневног живота у друштву. С обзиром на успјешну завршницу пројекта у који се укључио велики број школа из цијеле БиХ, Мисија наставља да подстиче школе на

активно подучавање о националним мањинама и помоћ припадницима неке од 17 националних мањина, да би се више укључили у своје заједнице и поносили својом баштином. Надаље, Мисија промовише и подржава образовне установе у увођењу језика националних мањина у школе.

Рад Мисије на питањима националних мањина у погледу образовања датира из 2004. године када су *План акције о образовним потребама Рома и припадника осталих националних мањина у БиХ*, подржан и креиран од стране Мисије, потписали сви министри образовања. *Ревидирани акциони план Босне и Херцеговине о образовним потребама Рома* финализиран је и усвојен од стране Савјета министара БиХ, 2010. године. Њиме се, овој маргинализованог групи дјеце, жели пружити једнак приступ квалитетном образовању (на предшколском, основном, средњем и високом нивоу образовања), како би могла да усвоје знање неопходно за будућу интеграцију у друштво.

Роми

Роми су највећа национална мањина у БиХ и најмаргинализованија група у земљи у друштвеном, економском и политичком смислу. У послеријатној БиХ, Роми се суочавају са низом потешкоћа при остварењу основних људских права загарантованих Уставом БиХ. Посебно су забрињавајућа права у вези са власништвом, приступом социјалној заштити, образовањем и запошљавањем.

Утврђујући различите препреке за укљученост Рома, Мисија ради на укључивању и побољшању приступа Рома државним институцијама и институцијама које се баве заштитом људских права. БиХ је приступила Декади Рома 2005 - 2015. године, у септембру 2008. године, а Мисија је пружала циљну подршку и савјете Ромском савјетодавном одбору БиХ и Министарству за људска права и избјеглице БиХ. Циљ је омогућити пуно и ефикасно учешће Рома у државним тијелима и структурама, ријешити проблеме у области становања, здравствене заштите, запошљавања и образовања, као и борба против дискриминације и предрасуда када је у питању ова национална мањина.

Елиминисање институционализоване дискриминације

Европски суд за људска права је у случају *Сејдић и Финци против БиХ* донио одлуку да дискриминација према националним мањинама не дозвољава онима који нису Бошњаци, Хрвати и Срби да заузму државне позиције. Мисија чврсто заговара примјену ове Одлуке.

Мисија ОЕБС-а у Босни и Херцеговини помаже БиХ у испуњењу обавеза које је она преузела као држава чланица ОЕБС-а, као и напредовању ка остварењу свог декларисаног циља придруживања евроатлантским интеграцијама тако што јача безбједност и стабилност, путем завршетка изградње мира унутар дејтонског оквира, те развија инклузивни политички дискурс и демократски одговорне институције које поштују разноликост, промовишу консензус и поштују владавину права. Мисија има свеобухватан и интегрисан приступ путем свог присуства на терену, што одсликава нагласак који је стављен на развијање кохезивних заједница и на правовремену идентификацију препрека напретку.